

Пікуль К. В., кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ендокринології
з дитячими інфекційними хворобами

Ільченко В. І., кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ендокринології
з дитячими інфекційними хворобами

Дуднікова А. М., асистент кафедри
ендокринології з дитячими інфекційними хворобами

Шпетний О. А., асистент кафедри
ендокринології з дитячими інфекційними хворобами

Жаріна К. М., асистент кафедри
ендокринології з дитячими інфекційними хворобами

*Українська медична стоматологічна академія
м. Полтава, Україна*

ПРОБЛЕМА ВАКЦИНАЦІЇ ВІД ГРИПУ ПРИ ЕПІДЕМІЇ SARS-COV-2

У листопаді 2002 р. в с. Фошань на півдні Китаю вперше зареєстрували невідому форму атипової пневмонії, яка вже через 5 місяців поширилася на 37 країн, охопила всі континенти. ВООЗ це захворювання офіційно було названо *тяжким гострим респіраторним синдромом* – SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome). Спочатку SARS називали атиповою пневмонією (синоніми – китайська пневмонія, гонконгська пневмонія) через подібність за клінічною симптоматикою до вже відомих атипових пневмоній. Термін «атипова пневмонія» було введено ще в 1938 р. американським вірусологом і лікарем Нобарт Рейманн для випадків запалень легень, викликаних нехарактерними збудниками: мікоплазмами, хламідіями та легіонелами [1]. У 2012 р. в Саудівській Аравії виникло нове захворювання, яке дуже нагадувало SARS, – *середньо-східний респіраторний синдром MERS* (Middle East Respiratory Syndrome), відомий також як верблужий грип. Його збудником був коронавірус MERS-CoV, яким люди заразилися від верблюдів, що також стали переносником вірусу від кажанів до людей. Повторні спалахи MERS було зареєстровано у Південній Кореї в 2015 р. і в Саудівській Аравії в 2018 р. Епідемія MERS охопила 26 країн Середнього Сходу і спричинила 2519 випадків захворювання, з яких 866 були летальними (34,4%) [4]. Однак наступна епідемія, яка виникла в китайському м. Ухань у листопаді 2019 р., значно перевершила за своїми масштабами всі попередні та змінила життя людей у всьому світі. Нове респіраторне захворювання здобуло назву

коронавірусна хвороба 2019 року – COVID-19. Його збудником є коронавірус SARS-CoV-2. За пів року від моменту появи перших випадків інфікування SARS-CoV-2 вірус поширився у 188 країнах.

На листопад 2020 р. Україна посіла вже 10 місце в Європі по приросту захворюваності серед населення на коронавірусну хворобу, а по летальності – 14 місце. Останніми тижнями щоденна захворюваність становить близько 10 тисяч щоденно, серед них дітей до 500 осіб. Діти мають легкий та середньо-тяжкий перебіг, що зумовлено тими штамми, що циркулюють на нашій території. Але для порівняння, у США кожна 3 дитина лікувалась у відділеннях реанімації та інтенсивної терапії. У публікаціях є дані про те, що зафіксовано внутрішньоутробне інфікування немовляти, потім тяжкий перебіг у новонародженого.

З наближенням зимового періоду року проблема грипу та ГРВІ завжди набуває своєї актуальності, оскільки захворюваність в Україні за останнє десятиліття складає щорічно в середньому 7-8 мільйонів людей, з них близько 30% становлять діти. Госпіталізується малят до 5 років 120-123 на 100 тисяч населення на рік та середній ліжко-день складає 6,5 днів.

Грип має свою історію. Поява нових штамів вірусу викликає пандемії. У 18-19 століттях відмічали 8 пандемій, а в 20 ст. – 5, які були викликані наступними шифтами [3]: в 1918 р. – пандемія була викликана вірусом типу H1N1; в 1957 р. – H2N2 штамом A/Singapore; в 1968 р. – H3N2 штамом A/Hong-Kong; в 1977 р. – H1N1 штамом A/USSR; в 2009р.– H1N1 штамом A/California.

Згідно з даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, протягом епідемічного сезону 2018/2019 року на грип та ГРВІ перехворіло 5,4 млн. людей, 65,3% з яких – діти. Грип забрав життя 64 українців, у тому числі 12 дітей, віком до 17 років. Жоден із померлих не був вакцинований проти грипу, 11 осіб зовсім не зверталися за медичною допомогою, і кожен п'ятий звернувся за допомогою вже за критичного погіршення стану здоров'я на 6-й день і пізніше. Серед лабораторно обстежених на грип 2927 осіб за допомогою методу ПЛІР у 30% отримано позитивні результати, з домінуванням вірусу грипу типу А. Протягом епідемічного сезону 2019-20 вакциновано (0,4% населення), з яких 24% частка, що припадала на дітей [2].

За даними статистики захворюваність на грип у Полтавській області серед дитячого населення за 5 років відображена на таблиці 1.

Таблиця 1

Показники захворюваності на грип серед дітей Полтавської обл.

Рік	2014	2015	2016	2017	2018
ГРВІ	71332,06	619338,17	76096,39	61772,73	58611,50
Грип	63,8	6,4	135	18,3	66,1

У більшості випадків захворювання протікало середньо-тяжко, тяжкі випадки супроводжуються випадками пневмонії. Більш важкий перебіг грипу констатують у дітей менше 5 років, вагітних, людей старше 65 років, у осіб що мають хронічне захворювання. У дітей грудного віку у зв'язку з незрілістю та малою диференціацією тканин дихальних шляхів, реплікація вірусу грипу і клінічна картина наростає повільно, що призводить до тяжкого ураження дихальних шляхів. Епідемічний поріг для сезону 2019–2020 становив 476,7 на 100.000 населення.

Отже, зважаючи на дуже серйозну ситуацію по захворюваності на коронавірусну хворобу в світі та Україні сімейні лікарі, педіатри, інфекціоністи повинні проводити роз'яснювальні бесіди та рекомендувати щеплення від грипу [5]. та пневмококової інфекції серед населення, особливо з груп підвищеного ризику, щоб запобігти поєднанню коронавірусної хвороби з вище вказаними збудниками, що може зберегти життя.

Література:

1. Пікуль К.В. Атипові інфекції у дітей // Світ медицини та біології. 2015. № 1(48). С. 212–216.
2. Пікуль К.В. Problems of active children immunization in Poltava region. // International research and practice conference «Innovative technology in medicine: experience of Poland and Ukraine». – Lublin, 2017. P. 188–190.
3. Пікуль К.В., Ільченко В.І., Кушнарьова Т.В., Прилуцький К.Ю. Клінічний випадок у дитини грипу А/Н1N1, ускладненого синдромом Рея. // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА. 2019. №4. С. 154–158.
4. С.В. Комісаренко. Полювання вчених на коронавірус SARS-COV₂, що викликає covid-19: наукові стратегії подолання пандемії. // *Вісн. НАН України*, 2020, № 8. <https://doi.org/10.15407/vsn2020.08.29>.
5. Oxford COVID-19 vaccine to begin phase II/III human trials. <http://www.ox.ac.uk/news/2020-05-22-oxfordcovid-19-vaccine-begin-phase-ii-iii-human-trials>.